

ARTIFICIAL FEEDING: BASIC RULES

Vokhidova Feruza Ganievna

Kozimova Maftuna Farkhodovna

Teachers of public health technical school named after Afshona Abu Ali ibn Sina

Abstract: *Eating is one of the basic physiological needs of a living organism. The human body receives proteins, fats, carbohydrates, mineral salts, water, vitamins and substances through food products to restore tissues, replace energy costs, and cover other needs of the body. According to the recommended norm for a healthy person, the amount of animal proteins is 100-200 g, vegetable proteins 40 g, animal fats 85-90 g, vegetable fats 10-15 g, carbohydrates 400-500 g and disaccharides Glucose and sucrose in the form of 50-100g, water is 1700-2000g.*

Key words: *proteins, glucose, fats, disaccharides, diabetes, carbohydrates*

SUN'IY OVQATLANTIRISH: ASOSIY QOIDALARI

Annotatsiyasi: *Ovqatlanish tirik organizmning asosiy fiziologik ehtiyojlaridan biri hisoblanadi. Odam organizmiga oziq-ovqat mahsulotlari orqali oqsillar, yog'lar, uglevodlar, mineral tuzlar, suv, vitaminlar va to'qimalarni tiklash, energetik sarflarning o'rnini to'ldirish, hamda organizmga boshqa ehtiyojlarni qoplaydigan moddalar kiradi. Sog'lom inson uchun tavsiya etilgan me'yorga binoan hayvonot oqsillari miqdori 100-200 g, o'simlik oqsillari 40g, hayvonot yog'lari 85-90g, o'simlik yog'lari 10-15g, uglevodlar 400-500g va disaxaridlar ko'rinishidagi glukoza va saxaroza 50-100g, suvlar 1700-2000g ni tashkil etadi.*

Kalit so'zlar: *oqsillar, glukoza, yog'lar, disaxaridlar, qandli diabet, uglevodlar*

Bemor ovqati tarkibidagi oqsillar, yog'lar, uglevodlar va boshqa turli moddalar nisbati kasallik turiga qarab o'zgartiriladi.

Masalan: qandli diabet kasalligida bir kecha kunduzda ovqat tarkibida uglevodlar kamaytiriladi.

Davolash muassasalarida bemorlar ovqatini tashkil qilishda tibbiy xodimlardan tashqari oshxona xodimlari ham ishtirok etadi. Shifokor bemorning kasalligidan kelib chiqqan holda ma'lum ovqat parhezini tayinlaydi. Bo'lim hamshirasi ovqatga talabnoma tuzadi. Bemorlar ovqatini bemorlarning soni va parhez ovqatini turidan kelib chiqqan holda shifokor parhezchi nazorat qiladi va o'z o'rnida sifatiga va turiga javob beradi. Ovqatlantirish bemorlarning holatiga qarab 3 xil bo'ladi: faol, sust va sun'iy.

Og'ir yotgan bemorlarni ovqatlantirish bo'lim hamshirai yordamida amalga oshiriladi. Bundan tashqari meditsina xodimlari bemorning qarindoshlariga ovqatlantirish usullarini o'rgatadilar. Chunki bu jarayon katta sabr qanoat talab qiladi. Ko'pincha bemorlar ishtahasi yo'qligi, ko'ngil tortmasligidan shikoyat qiladi. Yuqori harorat va uyqusizlikka chalingan bemorlarni ovqat qabul qilishga majburlash mumkin emas. Ayrim hollarda bemorlarning tabiiy ovqatlanishini sun'iy ovqatlantirish bilan to'ldirish yoki almashtirishga to'g'ri keladi.

Sun'iy ovqatlantirish organizmga ovqat mahsulotlarini me'da zondi (ovqatlantirish naychasi), gastrostoma (operatsion teshik), huqna orqali venaga yoki mushak orasiga oziq moddalarni yuborish.

Kerakli ashyolar.

1. steril ingichka rezina zond
2. vazelin yoki gletsiren
3. voronka yoki jani shprisi
4. suyuq ovqat (shirin joy, tuxum, qaynatma sho'rva, mineral suv, sut va boshqalar) 600-800 ml hajmda.
5. Suv (30-50ml) va ichirish uchun naycha
6. Fonendaskop, leykoplastr, xavfsiz to'g'nag'ich, zond uchun tiqin shpris.

Bundan tashqari bemorni ovqatlantirish uchun maxsus preparatlar (eritmalar) tayyorlab olinadi. Oziqlantiruvchi moddalarni fraksion usul bilan kuniga 5-6 marta yoki tomchilab asta-sekin uzoq vaqt davomida yuboriladi.

Bemorlarni me'da zondi orqali sun'iy ovqatlantirish.

1. Ovqatlantirishdan 1-1,5 soat oldin g'ilo fdagi zond muzlatkichga solib qo'yiladi.
2. Qo'l yuviladi.
3. Bemorga muolaja yo'nalishi tushuntiriladi va stolga kerakli narsalar qo'yiladi.
4. Zond kiritilgan masofa aniqlanadi (bo'y uzunligidan 100 ni ayiramiz).
5. Zond uchiga glitserin bilan ishlov beriladi.
6. Bemorga yarim o'tirgan holatni egallashiga yordam berib, ko'kragiga sochiq yoki oqlik yopib qo'yiladi.
7. Zond pastki burun teshigi orqali 15-18 sm ga kiritiladi (bemor boshi nisbatan orqaga yo'naltiriladi).
8. Bemorga o'tirgan holatni egalashiga yordam beramiz.
9. Suv ichirib bemordan zondni yutish so'raladi. Ko'ngil aynishini kamaytirish maqsadida muz bo'lakchalari zondga birlashtiriladi.
10. Shprisga havo tiortiladi va uni zondga birlashtiriladi.
11. Fonendaskop boshchasini me'da sohasiga qo'yib zond orqali me'daga havo yuboriladi.

Bemorni Jani shprisi yordamida zond orqali ovqatlantirish.

1. Barcha kerakli narsalarni tayyorlab zond kiritilgan joy nazorat qilinadi.
2. Bemorga yarim o'tirgan holatni beramiz.
3. Fonendaskopni me'da sohasiga qo'ying, zond orqali shpris yordamida 30-40 ml havo yuboring. Ma'lum tovushlar eshitish orqali zondning me'dada joylashganligiga ishnch hosil qiling.
4. Zondni qisqich bilan qising, bo'sh uchini lotokka joylashtiring.
5. Jani shprisiga suyuq ovqat torting va shprisni me'da zondi bilan birlashtiring. Chap qo'lingiz bilan shprisni ushlang, zondan qisqichni yeching.
6. Shprisning muvozanatini o'zgartirib uchun zondga kiriting.
7. Shprisning zondga birlashtirilgan joyini chap qo'lingiz bilan ushlab turing, o'ng qo'lingiz orqali asta-ekinlik bilan ovqatni yuboring.

8. Bemorni ovqatlantirib bo'lgandan so'g, zondni suv bilan boshqa shpris orqali yuving va shprisni ajrating.

Keyingi ovqatlantirishdan oldin zond o'z o'nida joylashtirilganligiga ishonch hosil qilish kerak. Buning uchun yana zond orqali havo yuborib fonendaskop orqali eshitiladi.

FOYDALANILGA ADABIYOTLAR:

K.U. Zokirova, D.U. To'xtamatova. HAMSHIRALIK ISHI. ASOSLARI.
Anesteziologiya va reanimatologiya Eshonov O. SH.